

- Využít systém DVPP na doplnění nedostatečných odborných kapacit a dovedností pro inkluzivní vzdělávání, umožnit učitelům stáže a poznávání nových příkladů dobré praxe doma i v zahraničí.
- Komunikovat s rodiči, budovat vztah vzájemné důvěry a respektu, zapojit rodiče do aktivit školy a zvyšovat vědomí odpovědnosti za úspěch či neúspěch jejich dětí.
- Spolupracovat s neziskovými organizacemi, které dokážou pracovat s rodinami SZ.

8.2 Zlepšení vzdělávacích výsledků sociálně znevýhodněných žáků, motivace k větším ambicím a dokončení středního vzdělávání

Jak toto téma vidí zpráva OECD

Nejviditelnějším problémem školního neúspěchu žáků jsou předčasné odchody ze školy (žáci nedokončí SV). V zemích OECD podíl dospělých ve věku mezi 25–34 lety, kteří nedokončili vyšší střední vzdělání, dosahuje téměř 20 %. Zpráva OECD pozitivně hodnotí fakt, že Česká republika je jednou ze zemí s velmi nízkým podílem dospělých, kteří nedokončili vyšší střední vzdělání (6 %).

Tento pozitivní fakt je třeba vnímat v kontextu méně pozitivního faktoru, jímž je vysoký podíl 15letých žáků (23,1 %), kteří nedosahují základní úrovně dovedností, což je handicapuje v dalším vzdělávání a při vstupu na pracovní trh (Palečková, Tomášek, Basl, 2010).

Úspěšnost ve vzdělávání není daná jen jeho dokončením, ale podle OECD spočívá rovněž v náročnosti vzdělávacího programu. Zpráva OECD upozornila na nebezpečí bariéry, kterou vytváří **vzdělávání v programu s nižší náročností a předčasná změna vzdělávacího směru**. Proto se doporučuje odložit výběr vzdělávacího směru nebo programu až pro vstup do vyššího středního vzdělávání (u nás od 15 let). **Všechny vzdělávací směry musí žákům zajistit náročné kurikulum a vysokou kvalitu výuky** (i žákům, kteří si nevedou nejlépe). Tam, kde není vůle k ukončení předčasného výběru vzdělávacích směrů, se doporučuje odstranit směr poskytující nízkou úroveň vzdělání, omezit seskupování žáků podle schopností pouze na výuku určitých předmětů (matematika, cizí jazyk) nebo vytvářet pouze krátkodobé flexibilní skupiny. Ve středním vzdělávání se doporučuje umožnit žákům přestup mezi vzdělávacími směry nebo programy, zvýšit úroveň kariérního poradenství a zajistit náročné kurikulum s kvalitní výukou pro všechny žáky.

OECD doporučuje vyhnout se segregaci a zvyšování nerovností. Volný výběr školy umožňuje volbu, ale zároveň také seskupování žáků do škol podle socioekonomického statusu rodiny, tedy segregaci. Vzdělávací systém by měl segregaci čelit například vytvářením ekonomických pobídek pro školy pro přijímání sociálně znevýhodněných žáků a kompenzací nákladů na tyto žáky. K překonávání sociálně-ekonomických bariér je nutné **vytvářet finanční strategie, které budou reagovat na potřeby žáků a škol**. Financováním škol je třeba podpořit přístup dětí ze znevýhodněných rodin ke kvalitnímu vzdělání.

Zpráva OECD rovněž poukázala na problémy s přechody žáků na střední školu a jejich motivaci k jejímu dokončení. **Proto OECD doporučuje podporovat rovnocennost vzdělávacích směrů ve středním vzdělání a jeho kvalitu.** Rovnocennost oborů a jejich prostupnost je možné zajistit pouze jejich kvalitou, možností postupu až do terciárního vzdělávání, důrazem jak na všeobecné předměty, tak na kvalitní praktickou výuku. Efektivitu učňovských oborů je možné zajistit zejména jejich pev-